

The Great Displacement

State Collapse and Population Restructuring in Post-Coup Myanmar (2019 vs. 2024)

***An Analytical Brief By The Myanmar Conflict Analysis
Research Institute (MCARI)***

Date: August 2024

အနှစ်ချုပ် သုံးသပ်ချက်

နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (နစက) ၏ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ကောက်ယူရရှိထားသော သန်းခေါင်စာရင်းအား လေ့လာခြင်းအရ နစက၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားမှာ အကြီးအကျယ် ပြုလဲနေသည့် အခြေအနေကို ရောက်ရှိနေကြောင်း သိသာထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ကောက်ယူရရှိထားသော ကြားဖြတ်လူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်း၏ အခြေခံအချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ယခုသန်းခေါင်စာရင်းတွင် လူဦးရေ ၁၈.၉ သန်းကို ကောက်ယူနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ဘဲ၊ တနိုင်ငံလုံးရှိ လူဦးရေ၏ ၃၇% ကိုသာ ကောက်ယူနိုင်ခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် နစက၏ အုပ်ချုပ်မှု ယုတ်လျော့နေခြင်းကို လက်တွေ့ကျကျ မြင်တွေ့စေပါသည်။

တနိုင်ငံလုံးရှိ လူဦးရေ၏ ၅၄% ကိုသာ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှုရှိခဲ့ပြီး၊ ယင်းအချက်က နစက အနေဖြင့် နိုင်ငံ၏ ထက်ဝက်နီးပါးတွင် နိုင်ငံတော်၏ အခြေခံလုပ်ငန်းတာဝန်များကို မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့ကြောင်း အတည်ပြုနေသည်။ ဤပြုလဲမှုသည် ကျေးလက်ဒေသများတွင် အဓိက ဖြစ်ပွားနေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးကဲ့သို့သော ပဋိပက္ခဗဟိုချက်ဒေသ၏ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံနိုင်မှု ၅၉% ခန့် ရှိပြီး၊ ကျေးလက်ဒေသများတွင်မူ ၆% ခန့်သာ လူဦးရေစာရင်း ကောက်ယူနိုင်သည်ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများက အလေးသာနေသည်ကို သုံးသပ်နိုင်သည်။

သို့သော် တဖက်တွင်မူ ထူးခြားသော ဆန့်ကျင်ဘက် အခြေအနေတရပ်အနေဖြင့် အဓိကကျသော အချို့မြို့ပြဒေသများတွင် လူဦးရေ အနည်းငယ် တိုးများလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် နေပြည်တော်၏ မြို့ပြဒေသများတွင် သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံမှု ၁၃၀% အထိ ရှိခဲ့ပြီး၊ ယင်းက နစက အုပ်ချုပ်သူများသည် ၎င်းတို့အနီး ဗဟိုအချက်အချာနေရာများ ပတ်လည်တွင် လူဦးရေကို မဟာဗျူဟာကျကျ စုစည်းထားခြင်းကို ညွှန်ပြနေသည်။

အနှစ်ချုပ်ဆိုရသော် ကျွန်ုပ်တို့၏ အဓိကတွေ့ရှိချက်မှာ ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်များသည် အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရားကို နေရာရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့ရုံသာမက၊ ပြည်သူလူထုအများစုကို မူရင်းနေရပ်ဒေသများမှ ကျေးလက်ဒေသများ/ နယ်စပ်ဒေသများ/ နိုင်ငံရပ်ခြားဒေသများစီသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားစေသောအဖြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည့် အချက်ပင် ဖြစ်သည်။

နောက်ခံအခြေအနေနှင့် သုတေသနနည်းစနစ်

ဤလေ့လာတွေ့ရှိမှုကို အဓိကကျသည့် datasets နှစ်ခုကို အသုံးပြုပြီး နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည့် မူဘောင်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားပါသည်။

- **အခြေခံအချက်အလက် (၂၀၁၉):** ၂၀၁၉ ခုနှစ် ကြားဖြတ်သန်းခေါင်စာရင်းမှ ရရှိသော မြို့နယ်အဆင့် လူဦးရေ အချက်အလက်များ။ ဤစာရင်းကောက်ယူမှုသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်မီ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကောက်ယူထားသည့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အခြေအနေဖြစ်ကာ၊ ၎င်းသည် စာရင်းအင်းအရ ယုံကြည်စိတ်ချရသော ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်တစ်ခုကို ပေးသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ယခု လေ့လာမှုတွင် အသုံးပြုသည့် ၂၀၁၉ ခုနှစ်က ရရှိထားသည့် တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အခြေခံလူဦးရေမှာ ၅၁,၃၁၆,၇၅၆ ဦး ဖြစ်သည်။
- **အာဏာသိမ်းပြီးနောက် (၂၀၂၄):** နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ (နစက) က ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ကောက်ယူခဲ့သော လူဦးရေ အချက်အလက်များ။ ဤအချက်အလက်ရင်းမြစ်မှ ကောက်ယူရရှိခဲ့သည့် စုစုပေါင်းလူဦးရေမှာ ၃၂,၁၉၁,၄၀၇ ဦး ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏လေ့လာမှုအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသော မြို့နယ်အဆင့် အခြေခံ အချက်အလက် မရှိခြင်းကြောင့် လေ့လာမှု၏ တိကျမှန်ကန်မှုကို အမြင့်ဆုံးဖြစ်စေရန် သုတေသနနည်းစနစ်ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်သို့ ပြောင်းလဲသုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

အဓိကကျသော တိုင်းတာမှုစံနှုန်းမှာ "သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု အချိုး" (၂၀၂၄ ခုနှစ် ကောက်ယူရရှိသည့် လူဦးရေ / ၂၀၁၉ ခုနှစ် အခြေခံလူဦးရေ) ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းသည် နစက ၏ နယ်မြေပိုင်နက်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုကို တိုက်ရိုက် ကိုယ်စားပြုသော အညွှန်းကိန်းတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

အဓိက တွေ့ရှိချက်များ

- ၁။ **ကိန်းဂဏန်းအရေအတွက်ဖြင့် တိုင်းတာထားသော နိုင်ငံတော် ပြုလဲမှု:**
နစကသည် ၂၀၁၉ အခြေခံလူဦးရေ၏ ၃၇% ဖြစ်သော လူဦးရေ ၁၈.၉ သန်းကို စာရင်းကောက်ယူနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပျမ်းမျှ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှုမှာ ၅၄% သာရှိပြီး ယင်းသည် နိုင်ငံတော်၏

နယ်မြေထက်ဝက်နီးပါးသို့ အုပ်ချုပ်မှု မရောက်ရှိနိုင်တော့ကြောင်း အခိုင်အမာ သက်သေပြလျက်ရှိသည်။

၂။ **နယ်မြေဒေသဆိုင်ရာ အက်ကွဲမှု**: ပဋိပက္ခဒေသများတွင် နစက၏ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမှာ အလွန်ဆိုးရွားစွာ ကျဆင်းနေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အနိမ့်ဆုံးအုပ်ချုပ်နိုင်မှုအနေဖြင့် ချင်းပြည်နယ် (ကောက်ခံနိုင်မှု ၆%)၊ ရခိုင်ပြည်နယ် (၁၁%) နှင့် ကယားပြည်နယ် (၁၂%) သာ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်နိုင်မှုကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ထိုဒေသများသည် နစက၏ ထိန်းချုပ်မှုဘောင်မှ ရာနှုန်းပြည့်နီးပါး လွတ်မြောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနေသည်။

၃။ **ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြ ကွာဟမှု**: နိုင်ငံတော်၏ ပြိုလဲမှုသည် အဓိကအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားနေသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၏ မြို့ပြဒေသများတွင် (၅၉%) နှင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် (၆%) ကောက်ခံနိုင်မှုအကြား ကွာဟချက်မှာ သိသိသာသာရှိနေပြီး ၎င်းသည် နစက၏ အုပ်ချုပ်မှုမှာ မြို့ပြဗဟိုချက်များသို့ ဆုတ်ခွာသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေသည်။

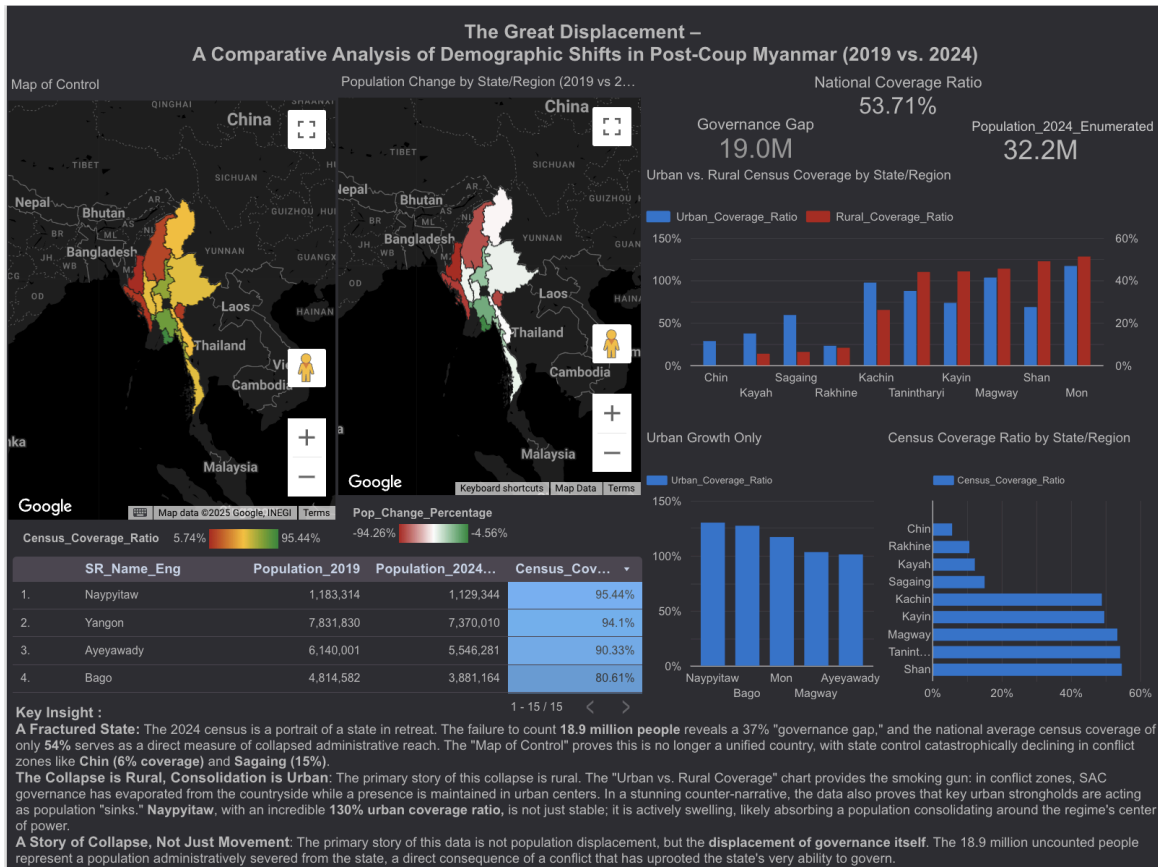
၄။ **"နေပြည်တော်ရှိ အကျိုးသက်ရောက်မှု"**: ကျေးလက်ဒေသများ ပြိုလဲနေချိန်တွင် အဓိက မြို့ပြဗဟိုချက်များမှာ အနည်းငယ် ပိုမိုခိုင်မာလာလျက်ရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် နေပြည်တော် (မြို့ပြကောက်ခံနိုင်မှု ၁၃၀%)၊ ပဲခူး (၁၂၇%) နှင့် မွန် (၁၁၇%) တို့အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ၂၀၁၉ အခြေခံလူဦးရေထက် ကျော်လွန်သော မြို့ပြလူဦးရေ အရေအတွက်ကို ပြသနေပြီး၊ ၎င်းတို့အား လုံခြုံမှုရှိရာဒေသများကိုရှာဖွေနေသော သို့မဟုတ် နစကနှင့် ပူးပေါင်းလိုသော လူထုအတွက် အရေးပါသည့် "စုစည်းရာနေရာများ (sinks)" အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ချက်: မုန်မာ ပြည် နှစ်ခု

အုပ်ချုပ်မှု ကွာဟချက်: ဆုတ်ယုတ်နေသော နိုင်ငံတော်

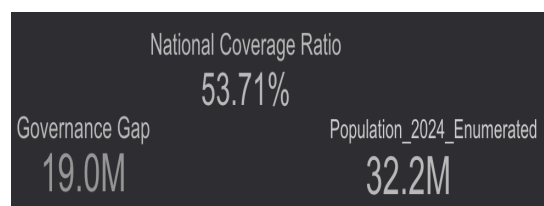
၂၀၂၄ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းတွင် အဓိကကျသော တွေ့ရှိချက်မှာ ၎င်း၏ မပြည့်စုံမှုပင် ဖြစ်သည်။ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူရေတွက်၍မရခဲ့သော လူဦးရေ ၁၉ သန်းမှာ စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ အမှားအယွင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နစကအနေဖြင့် နယ်မြေဒေသအသီးသီးသို့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်း မရှိတော့သည့် အခြေအနေဖြစ်ပြီး၊ ယင်းသည် "အုပ်ချုပ်မှု ကွာဟချက်" governance gap ဖြစ်နေကြောင်းကို အတိအကျ ထောက်ပြနေသည်ဟု ယူဆပါသည်။

"Map of Control" သည် နစက၏ နယ်မြေစိုးမိုးနိုင်မှု ကျရှုံးနေသည်ကို ပုံဖော်ပြသပြီး၊ တည်ငြိမ်သော ဗဟိုချက် (ရန်ကုန်၊ နေပြည်တော်) နှင့် ကျေးလက်ဒေသ နယ်စွန့်နယ်ဖျား ဒေသများအကြားတွင် ရှင်းလင်းသော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ အက်ကွဲမှုကို ဖော်ပြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် အဆင့်ခွဲထားသော "သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု အချိုး" "Census Coverage Ratio by State/Region" ဇယားသည် အသေးစိတ်ကျသော အချက်အလက်များကို မြင်နိုင်သည်။

၁။ တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပုံရိပ်: ၃၇% သာရှိသော နစက၏ အုပ်ချုပ်နိုင်မှု

ဤလေ့လာမှုတွင် အဓိကအကျဆုံး တွေ့ရှိချက်မှာ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အခြေခံလူဦးရေနှင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် နစက မှ ကောက်ယူနိုင်ခဲ့သော လူဦးရေတို့အကြား သိသာထင်ရှားသော ကွာခြားချက်ပင် ဖြစ်သည်။

အချက်အလက်များအရ လူဦးရေ ၁၉ သန်း၊ တနည်းအားဖြင့် အခြေခံလူဦးရေ၏ ၃၇% ကို စာရင်းကောက်ယူနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

နစကအနေဖြင့် တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပျမ်းမျှ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု ၅၃.၇၁% သာ ရှိခဲ့ပြီး၊ ယင်းအချက်က နိုင်ငံ၏ ထက်ဝက်နီးပါးတွင် ၎င်းတို့သည် အခြေခံလုပ်ငန်းတာဝန်များ မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့သည်ကို အတည်ပြုနေသည်။ ဤသည်မှာ နိုင်ငံတော် ပြုလဲမှုကို အရေအတွက်အားဖြင့် တိုင်းတာနိုင်သော အတိုင်းအတာပင် ဖြစ်သည်။

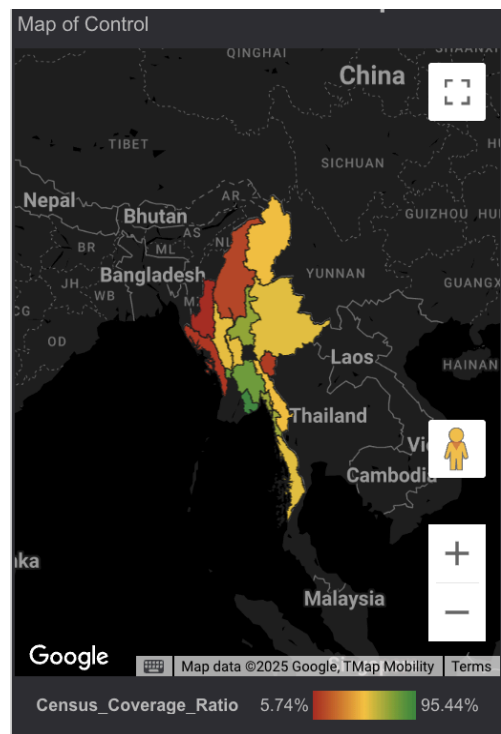
၂။ ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ အက်ကွဲမှု: ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ပြုလဲမှုကို မြေပုံဖြင့် ဖော်ပြခြင်း

နစက၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား ပြုလဲမှုသည် နေရာဒေသအားလုံးတွင် တပြေးညီမဟုတ်ဘဲ၊ ပဋိပက္ခ၏ ပြင်းထန်မှုနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဒေသများတွင် အဓိကဖြစ်နေကြောင်းကို ယခုမြေပုံပေါ်တွင် မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ယခု "Map of Control" မြေပုံသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တခုချင်းစီကို ၎င်းတို့၏ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှုအချိုးပေါ် မူတည်၍ အရောင်များဖြင့် ခွဲခြားဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် နစက၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လက်လှမ်းမီမှုကို ထင်ရှားစွာ ပုံဖော်ပြသပေးနိုင်သည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် အတော်အသင့် တည်ငြိမ်သော ဗဟိုချက် (ရန်ကုန်၊ နေပြည်တော်) နှင့် ပြိုကွဲသွားသော နယ်စွန်နယ်ဖျားဒေသများ (ချင်း၊ ရခိုင်၊ စစ်ကိုင်း) အကြား ကွဲပြားနေသော အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်နေသည့် နိုင်ငံတနိုင်ငံ၏ ပုံရိပ်ကို ရှင်းလင်းစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ဤမြေပုံသည် နစကအနေဖြင့် ဒေသအများစုတွင် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း အဓိကကျသော မျက်မြင်သက်သေအဖြစ် ထောက်ပြပြောဆိုနိုင်သည်။

၃။ အကျိုးဆက်များကို ပုံဖော်လေ့လာခြင်း: အစိတ်စိတ်အမှာမှာ ဖြစ်နေသော နိုင်ငံအတွင်း လူဦးရေ ရှေ့ပြောင်းမှုများ

ဤမြေပုံသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လေ့လာမှုအတွက် အရေးပါသော ဒုတိယအလွှာကို ပံ့ပိုးပေးပြီး၊ နိုင်ငံတော် ပြိုလဲမှု၏ လူဦးရေဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များကို သရုပ်ဖော်ပြသပေးသည်။

၎င်းသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ်အကြား ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး

တခုချင်းစီအတွက် ပျမ်းမျှ လူဦးရေ

အပြောင်းအလဲ (Pop_Change_Percentage) ကို

ပုံဖော်ပြသပေးသည်။ လူဦးရေ ဆုံးရှုံးမှုအတွက်

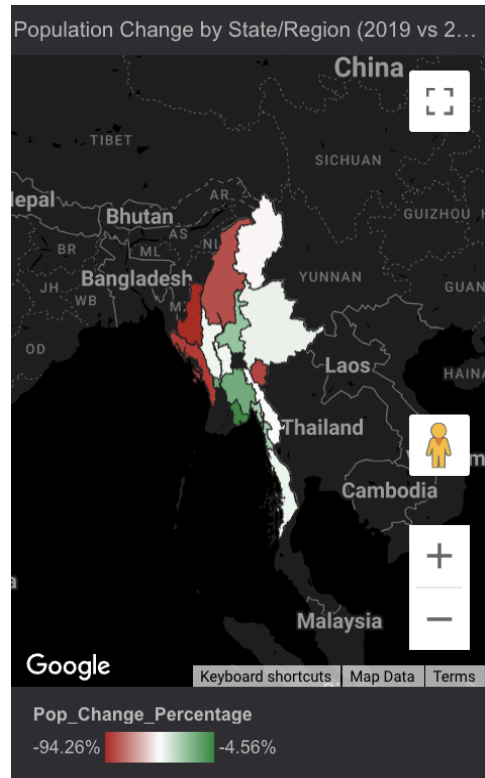
အရောင်သတ်မှတ်ချက်အဖြစ်

အနီရောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူဦးရေ

တည်ငြိမ်မှု/တိုးတက်မှုကို

အစိမ်းရောင်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြသရန်

ဒီဇိုင်းထုတ်ထားသည်။

ဤမြေပုံသည် တိုက်ရိုက်ကျသော

ဆက်စပ်မှုတခုကို ဖော်ထုတ်ပြသနေသည်- "Map

Control" မြေပုံတွင် အဆိုးရွားဆုံး

အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြိုလဲမှုအခြေအနေကို

ပြသခဲ့သော ဒေသများ (ချင်း၊ ရခိုင်၊ စစ်ကိုင်း)

သည် အနီရောင်အရင့်ဖြင့် အရောင်ခြယ်ခံရသော

ဒေသများဖြစ်ပြီး၊ ယခုမြေပုံတွင်လည်း

အကြီးမားဆုံးသော ပျမ်းမျှ လူဦးရေ ကျဆင်းမှုကို ဖော်ညွှန်းနေသည့်အတွက်

အနီရောင်ဖြင့်သာ ဖော်ပြခံရသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အတည်ငြိမ်ဆုံး ဒေသများ (ရန်ကုန်၊ နေပြည်တော်) ကိုမူ

မီးခိုးရောင်/အစိမ်းရောင်ဖြင့် အရောင်ခြယ်ထားပြီး၊ ထိုဒေသများ၏ လူဦးရေ ပြောင်းလဲမှုမှာ

အနိမ့်ဆုံးရှိကြောင်းကို ညွှန်ပြနေသည်။ ဤဆက်စပ်မှုက "လူဦးရေ ရေတွက်၍မရနိုင်သော"

ဒေသများတွင် နယ်မြေ မလုံခြုံမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ/ ပဋိပက္ခများကြောင့် ဒေသခံများ

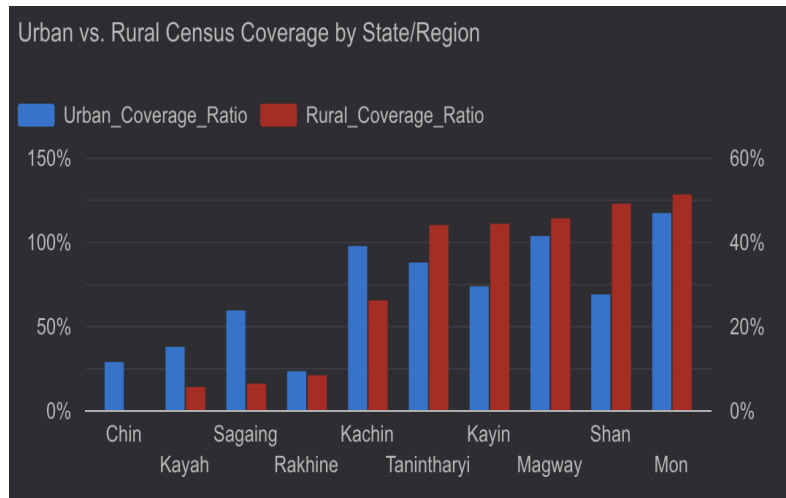
ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေကြရသည့်အတွက် အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရား ပြိုလဲခြင်းသည်

ဒေသဆိုင်ရာ အတိုင်းအတာဖြင့် လူဦးရေ ဆုံးရှုံးမှု၏ အဓိက တွန်းအားဖြစ်ကြောင်း

သက်သေပြနေသည်။

၄။ ခိုင်မာသော သက်သေ: ကျေးလက်များတွင် ပြုလဲရန်၊ မြို့ပြများတွင် စုစည်းနေခြင်း

"မြို့ပြနှင့် ကျေးလက် သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု" ဇယားသည် ပဋိပက္ခ၏ အဓိက လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသနေသည်- နိုင်ငံသည် တပြေးညီ ပြုလဲသွားခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကျေးလက်ဒေသများတွင်သာ သိသာစွာ ပြောင်းလဲသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်များ၏ သက်ရောက်မှုကို ခံစားနေရသော ပြည်နယ်တိုင်းလိုလိုတွင် နစကသည် မြို့ပြဗဟိုချက်များတွင်သာ ယင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တည်ရှိမှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သော်လည်း၊ ကျေးလက်ဒေသများတွင်မူ ယင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာများ လုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပြီကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။

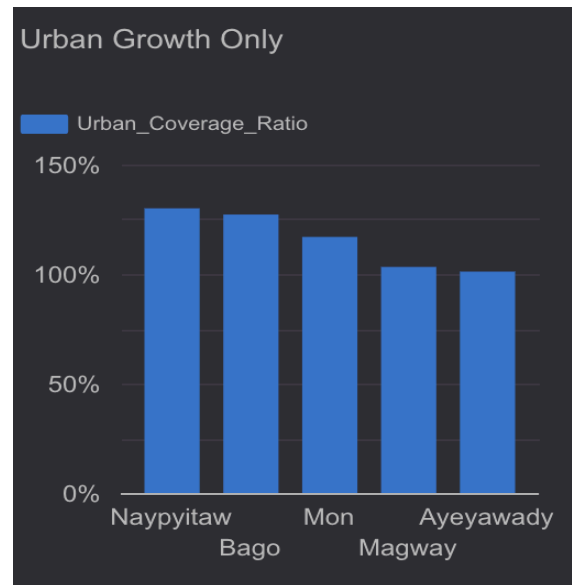
ဇယားတွင် မြင်တွေ့ရသော ကိန်းဂဏန်းများကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် (၅၉%) နှင့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် (၆%) ကောက်ခံနိုင်မှုအကြား ကွာဟချက်ကို အခိုင်အမာ သက်သေသာဓကဖြင့် မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ထို့အတူ အချို့မြို့ပြဒေသများတွင် လူဦးရေ တိုးများမှုတခုလည်း တပြိုင်နက်တည်း ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေသည်။ သိသာထင်ရှားသော လူဦးရေ စီးဝင်မှုတခု မရှိပါက၊ ကောက်ခံနိုင်မှုအချိုး ၁၀၀% ကျော်လွန်နေခြင်းသည် စာရင်းအင်းအရ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် နေပြည်တော်ရှိ မြို့ပြဒေသများတွင် သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံနိုင်မှု ၁၃၀% ရှိနေခြင်းသည် ထိုဒေသများတွင် နိုင်ငံရေး တည်ငြိမ်ရုံနေခြင်းသာမက၊ နစကအုပ်ချုပ်သူများ၏ အာဏာဗဟိုချက်ပတ်လည်တွင် စုစည်းနေသော လူထုအတွက် အဓိက "စုစည်းရာနေရာ (sink)" အဖြစ် ပြောင်းလဲနေကြောင်း အခိုင်အမာ သက်သေပြနေသည်။

၅။ နိုင်ငံတော်၏ စုစည်းမှု: မြို့ပြ "စုစည်းရာနေရာ (Sinks)" များကို လေ့လာခြင်း

နိုင်ငံ၏ နေရာအများအပြားတွင် ပြုလဲမှုများ ကြုံတွေ့နေရသော်လည်း၊ ဤဇယားသည် အားကောင်းသော ဆန့်ကျင်ဘက် ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည့် "စုစည်းမှု" ကို ဖော်ထုတ်ပြသနေသည်။ မြို့ပြ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှုအချိုး ၁၀၀% ထက် ကျော်လွန်သော ဒေသများကို စစ်ထုတ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူဦးရေ တိုးများမှုဖြစ်နေသည့် အဓိကကျသော "စုစည်းရာနေရာ (sinks)" များကို တွေ့မြင်ရသည်။

သိသာထင်ရှားသော လူဦးရေ စီးဝင်မှုတခု မရှိပါက၊ မြို့ပြကောက်ခံနိုင်မှုအချိုး ၁၀၀% ကျော်လွန်ခြင်းသည် စာရင်းအင်းအရ မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် နေပြည်တော်ရှိ မြို့ပြဒေသများတွင် လူဦးရေစာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု ၁၃၀% ရှိနေခြင်းသည် လုံခြုံမှုရှိသည့် နယ်မြေဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြသော

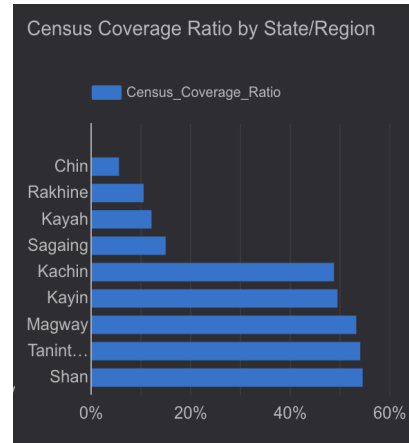
စစ်ဘက်အသိုင်းအဝိုင်းမိသားစုများ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများနှင့် လုံခြုံမှုရှိသည့် နယ်မြေဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့လာကြသော အခြားသော ပြည်သူများဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ပင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် (၁၂၇%) နှင့် မွန်ပြည်နယ်ရှိ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် (၁၁၇%) တို့ ပါဝင်နေခြင်းက အထက်ပါအချက်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေသည်။

ထိုကဲ့သို့ပင် မကွေးရှိ မြို့ပေါ်ဒေသတွင် (၁၀၃%) နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြို့ပေါ်ဒေသများတွင် (၁၀၁%) တို့ ပါဝင်နေခြင်းက ပြည်သူအချို့သည် ဗဟိုကျပြီး အထူးတင်းကြပ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားသော မြို့ပြဗဟိုချက်ဒေသများတွင် သွားရောက် စုစည်းနေသည်ကို ထပ်မံအတည်ပြုပေးရာရောက်ပါသည်။

အနှစ်ချုပ်ဆိုရသော် ဤဇယားသည် နယ်စွန့်နယ်ဖျားဒေသများ ပြိုကွဲနေချိန်တွင် နိုင်ငံတော်၏ ဗဟိုချက်ဒေသအချို့တွင် လူအချို့ သွားရောက်စုစည်းနေသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ဖော်ပြသော သက်သေသာဓက ဖြစ်သည်။

၆။ အုပ်ချုပ်မှု အဆင့်သတ်မှတ်ချက် ဇယား

"ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု အချိုး" ဇယားသည် ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ အက်ကွေမှုကို အဆင့်လိုက်ခွဲခြားထားသော အသေးစိတ်ကျသည့် သက်သေကို ထောက်ပြပေးပါသည်။ ထို့အပြင် ယခုဖော်ပြပါဇယားသည် နစက၏ နယ်မြေဒေသထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို အဆင့်သတ်မှတ်ဖော်ပြသည့် ဇယားတခုဖြစ်ပြီး၊ ဒေသများအကြား ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို တိုက်ရိုက် နှိုင်းယှဉ်ပြသပေးနေသည်။

ဤဇယားသည် နိုင်ငံတော် ပြုလဲမှု၏ ဗဟိုချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ထုတ်ပြသနေကာ၊ ချင်းပြည်နယ်တွင် (၆%)၊ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် (၁၁%) နှင့် ကယားပြည်နယ်တွင် (၁၂%) သာ ထိန်းချုပ်နိုင်ကြောင်း ပြသနေခြင်းသည် ထိုဒေသများသည် နစက၏ ထိန်းချုပ်မှုမှ ရာနှုန်းပြည့်နီးပါး လွတ်မြောက်နေခြင်းကို ဖော်ညွှန်းနေသည်။ အရေအတွက်အားဖြင့် ဤသို့ အဆင့်သတ်မှတ်ခြင်းသည် ခန့်မှန်းသုံးသပ်ခြင်းများထက် ကျော်လွန်၍ ဒေသဆိုင်ရာ တည်ငြိမ်မှုကို အတိအကျ တိုင်းတာပြသော စံနှုန်းတခုကို ပေးပါသည်။

၇။ အချက်အလက် မှင်သာစွာဖော်ပြမှု: ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဆိုင်ရာ

ပြည်စုံသော

စာရင်းအုပ်

အပြည့်အဝ
မြင်သာမှုရှိစေရန်နှင့်
ပိုမိုနက်ရှိုင်းသော
အတည်ပြုစစ်ဆေးမှုများ
ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက်၊
ဤဇယားသည် ကျွန်ုပ်တို့၏
ခွဲခြမ်းလေ့လာမှုတွင်
ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး
အဆင့်၌ အသုံးပြုခဲ့သော
ပြည့်စုံစွာ ပြုစုထားသည့်

	SR_Name_Eng	Population_2019	Population_2024...	Census_Cov...
1.	Naypyitaw	1,183,314	1,129,344	95.44%
2.	Yangon	7,831,830	7,370,010	94.1%
3.	Ayeyawady	6,140,001	5,546,281	90.33%
4.	Bago	4,814,582	3,881,164	80.61%
5.	Mandalay	6,168,225	4,465,598	72.4%
6.	Mon	1,889,274	1,286,073	68.07%
7.	Shan	5,384,244	2,944,515	54.69%
8.	Tanintharyi	1,426,426	773,249	54.21%
9.	Magway	3,805,211	2,032,042	53.4%
10.	Kayin	1,556,552	772,609	49.64%
11.	Kachin	1,584,375	775,273	48.93%
12.	Sagaing	5,309,914	802,344	15.11%
13.	Kayah	311,448	38,240	12.28%
14.	Rakhine	3,230,175	345,431	10.69%
15.	Chin	509,037	29,234	5.74%

Datasets ကို ဖော်ပြပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ကြားဖြတ်သန်းခေါင်စာရင်းမှ မူရင်း အခြေခံလူဦးရေ၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူမှုမှ စုစုပေါင်း ကောက်ယူရရှိခဲ့သည့် လူဦးရေများအပြင်၊ ဤအစီရင်ခံစာအတွက် အဓိကကျသော တိုင်းတာမှုစံနှုန်းအတွက် တွက်ချက်ထားသော "သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု အချိုး" တို့ ပါဝင်သည်။

ယင်းဇယားကို "သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ခံနိုင်မှု အချိုး" အများမှ အနည်းသို့ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် စီစဉ်ထားပြီး၊ နစက၏ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို ဖော်ပြသည့် "အဆင့်သတ်မှတ်ချက် ဇယား" တခုအဖြစ် ထိရောက်စွာ ဖော်ပြပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် နေပြည်တော် (၉၅.၄၄%) နှင့် ရန်ကုန် (၉၄.၁%) ကဲ့သို့သော အုပ်ချုပ်ရေးအရ အတည်ငြိမ်ဆုံး ဇုန်များမှသည် ရခိုင် (၁၀.၆၉%) နှင့် ချင်း (၅.၇၄%) ကဲ့သို့သော လုံးဝနီးပါး နစက ထိန်းချုပ်မှုမှ လွတ်မြောက်နေသည့် ဇုန်များအထိ ဒေသများကို ရှင်းလင်းစွာ အဆင့်လိုက် ဖော်ပြထားသည်။

ဤစာရင်းသည် ယခုသုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော မြေပုံ၊ ဇယားနှင့် ကောက်ချက်အားလုံးအတွက် အခြေခံကျပြီး အတည်ပြုစစ်ဆေးနိုင်သော သက်သေအထောက်အထားကို ပံ့ပိုးပေးပါသည်။

နိဂုံး: အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရား၏ နေရာရွှေ့ပြောင်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခသည် နိုင်ငံ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဤသို့ ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသွားခြင်းသည် ပြည်သူ့အများစု၏ နယ်မြေရွှေ့ပြောင်းသွားမှုများကြောင့်သာမက၊ နစက အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကိုယ်တိုင်၏ အခြေခံကျသော နေရာရွှေ့ပြောင်းသွားရခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ၂၀၂၄ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အချက်အလက်များက သက်သေပြနေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ နစကသည် ကျေးလက်ဒေသများမှ ဖယ်ရှားပေးလိုက်ရပြီး၊ မြို့ပြများတွင်သာ စုစည်းနေနိုင်ကာ၊ ကွဲပြားခြားနားသော မြန်မာပြည် နှစ်ခုကို ပုံဖော်နေသကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်- နစက၏ အာဏာတည်မြဲနေသေးသော မြို့ပြစဟိုချက်တခုနှင့် ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုများအောက်မှ လုံးဝကင်းလွတ်သွားသော ကျေးလက်ဒေသတခုအဖြစ်သို့ နှစ်ခြမ်းကွဲနေသည်ကို သိသာစွာ မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ဤအခြေအနေသည် နိုင်ငံတကာ အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သူအားလုံးအတွက် နက်ရှိုင်းသော အကျိုးဆက်များ ရှိနေသည်။ မူဝါဒဆိုင်ရာ ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများနှင့် တည်ငြိမ်မှုဆိုင်ရာ စိတ်ဖြာသုံးသပ်ချက်များသည်

ယခုအခါ ဤသို့ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်နေသော အရှိတရားကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြရမည် ဖြစ်သည်။

"အုပ်ချုပ်မှု ကွာဟချက်" သည် သီအိုရီအရ တွေးခေါ်ယူဆချက်တခု မဟုတ်တော့ဘဲ၊ တိုင်းတာနိုင်သော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များက ထောက်ပြပြောဆိုနေသည့် အမှန်တရားတခု ဖြစ်သည်။ "The Great Displacement" ၏ အဓိက ဇာတ်လမ်းမှာ နိုင်ငံအပေါ်ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ဆုံးရှုံးသွားသော နိုင်ငံတခု၏ ဇာတ်လမ်းပင် ဖြစ်သည်။
